

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Svar på høring - forslag til endringer i barnehageloven - Utvidelse av retten til barnehageplass og innføring av minimum to årlige barnehageopptak

Utdanningsforbundet viser til høring datert 14. oktober 2013. Forbundet har fått inn synspunkter fra 11 fylkeslag. På dette grunnlag gir Utdanningsforbundet følgende hørings svar:

- ♦ Barns rett til barnehageplass har vært et viktig mål for Utdanningsforbundet. Barns individuelle rett til barnehageplass befester barnehagens plass som første del av utdanningsløpet. Forbundet støttet derfor innføring av individuell rett til barnehageplass.
- ♦ Intensjonen om at alle barn må få likeverdig rett til barnehageplass, uavhengig av når på året de er født, er god. Tidligere har Utdanningsforbundet støttet modeller som finnes i våre naboland; barna sikres for eksempel barnehageplass innen fire måneder etter at søknad er levert, eller senest fire måneder etter sin ettårsdag. Utdanningsforbundet ser denne løsningen som den mest rettferdige for barn og foresatte. Vi er imidlertid blitt mer tvilende til at en slik ordning kan gjennomføres på en måte som vil være til alle barns beste. For barna som allerede går i barnehage vil flere opptak redusere kvaliteten på tilbudet, dersom det innføres for raskt. For Utdanningsforbundet er alltid barnas beste det viktigste. Utdanningsforbundet mener at kvaliteten må sikres før retten til barnehageplass utvides.
- ♦ Barnehagesektoren har de siste årene gjennomgått en storstilt utbygging. Stor utbygging, kombinert med overgang til rammefinansiering, har vært med på å svekke kvaliteten i mange barnehager. Barn får dermed ikke et likeverdig kvalitativt godt barnehagetilbud. Kvalitetsforskjellene viser seg å være store. Utdanningsforbundet mener at denne situasjonen må endres. Barnehagen er barns første utdanning, og da må barna sikres likeverdige, gode pedagogiske tilbud. Kvalitetstiltak må prioriteres.
- ♦ Vi vet at premissene for et godt liv legges tidlig. At borgerne får gode liv er også til samfunnets beste. Dette tilsier at vi må sikre at barnehagene er et godt og stimulerende miljø for alle barn. Stadig ny forskning viser at barnas erfaringer og opplevelser i barnehagen har betydning for barndommen, for barnas trygghet i seg selv, for

framtidig skolegang og arbeidsliv, for videre utvikling, læring og danning. Flere forskningsprosjekter om barnehagebarn viser at små barn trenger et tilstrekkelig og godt utdannet personale rundt seg, tilhørighet til en liten barnegruppe og en gjennomgående stabilitet i tilbudet. Å innføre to barnehageopptak i året før disse forholdene er sikret vil resultere i det motsatte. (Meld. St. nr. 24 Framtidens barnehage, s 18 – 23 punkt 3.3 Kunnskap om kvaliteten i barnehagen.)

- ◆ Forutsetningen er imidlertid at barnehagene har høy kvalitet. Øieutvalget foreslo i NOU 2012:1 *Til barnas beste – Ny lovgivning for barnehagen*, å innføre en bemanningsnorm og en forbedret pedagognorm. Forslaget fikk overveldende støtte i sektoren både blant foresatte, barnehageeiere og ansatte. Utdanningsforbundet mener at disse forslagene må følges opp nå. Både en bedre pedagognorm og en lovfestet bemanningsnorm må være på plass først. Dette er helt avgjørende for at vi kan snakke om et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet.
- ◆ En slik prioritering er også fullt mulig å gjennomføre. To barnehageopptak i året vil kreve en bevilgning på 1,7 mrd. kroner i 2017, ved opptrapping over tre år. Følgende tabell viser kostnader ved opptrapping til to barnehageopptak:

Tabell 1: Brutto bevilgningsbehov, mill. kroner

	2014	2015	2016
2017			
Brutto bevilgningsbehov ved opptrapping over 3 år		241	820
1 398 1 736			

Kilde: Kunnskapsdepartementet

- ◆ Å innføre forslagene om bedre pedagognorm (50 %) og bemanningsnorm i tråd med Øieutvalgets forslag, i dag, vil koste til sammen 1,4 mrd. – altså mindre enn kostnaden knyttet til to opptak. Ved å prioritere kvalitetstiltak i barnehagesektoren, kan regjeringen vise at man mener noe med uttalelser om barnas beste og at de satser på tidlig innsats.
- ◆ Utdanningsforbundet tar ikke stilling til de to konkrete forslagene som foreligger i høringsdokumentet. Begge forslagene er for lite gjennomarbeidet. Vi mener saken bør utredes bedre fra departementets side. Reelle konsekvenser og muligheter må komme tydeligere fram.

Nyere forskning, blant annen ved Jan Kampmann, viser at barns «arbeid» for å finne sin plass i en barnegruppe er krevende prosesser. Hver endring i gruppen betyr at barna må finne seg til rette på nytt. Det er gjennom samspill med andre at barn skaper mening i hverdagen. De yngste barna trenger ro og stabilitet, både i barnegruppa og blant de voksne de skal bli kjent med og knytte seg til. Løpende opptak skaper uro, ustabilitet og gir liten forutsigbarhet i arbeidet med å gi alle barnehagebarna et pedagogisk tilbud, et tilbud som gir dem en god barndom og bidrar til barnas allsidige utvikling, læring og danning.

Innføres to årlige opptak vil barna også oppleve endringer i barnegruppen. Mange barnehager organiserer barnegruppene sine i aldersdelte avdelinger /grupper, 0-3 år og 3-6 år. Når barna er over 3 år flyttes de over i avdeling med eldre barn. Med løpende opptak vil det stadig være nye barn inn på avdelingene både for de yngste og de eldste barna, og i barnegruppen der tilbudet er organisert i baser. Dette vil være uheldig med tanke på barnas behov for forutsigbarhet og trygghet i gruppa. Ved å begrense til 2 opptak vil denne skiftningen i avdelinger/

barnegrupper reduseres. To årlige opptak gir også mer forutsigbarhet for de ansatte og gir muligheter for å planlegge innkjøring av nye barn samtidig som barnegruppene kan forberedes. To opptak vil imidlertid komme i tillegg til opptak ved ledig kapasitet.

Utdanningsforbundet mener altså at kvalitetsbestemmelsene om bedre pedagognorm og innføring av en bemanningsnorm må være på plass før man prioriterer endringer i retten til barnehageplass. Før flere opptak innføres må det også skje en endring i regelverket knyttet til når et barn regnes som over eller under 3 år. Slik det er i dag regnes barn som over 3 år fra og med det kalenderåret de fyller 3 år. Det medfører at et barn som fylte 2 år i desember, regnes som en 3-åring måneden etter. Dette gir eier anledning til å ta inn flere barn i januar, uten å øke ressursene. Et barn på 2 år har fremdeles et større behov for voksenoppfølging enn en 3-åring. Denne bestemmelsen i regelverket vil kunne medføre at vi både med løpende opptak og med to opptak årlig vil få flere barn per voksen, flere barn per pedagog og flere barn per kvadratmeter. Dette er strukturfaktorer som vi vet har vesentlig betydning for kvaliteten i barnehagen. Uten å gjøre noe med regelverket knyttet til når et barn kan regnes som 3 år, vil det å innføre flere opptak true kvaliteten ytterligere, og helt klart være en videreføring av satsingen på kvantitet framfor kvalitet. Vi mener det bør gjøres forskriftsendring som tilsier at barn regnes som 3 år fra og med 1. august det året de fyller 3 år.

Endringer i barns individuelle rett til barnehageplass må også føre til endringer i søknadsfrister og rapportering i forhold til ressurstildeling. Dette er forhold som ikke belyses i høringen.

Utdanningsforbundets klare råd er altså å få på plass ovennevnte kvalitetsbestemmelser, samt utbygging av antall barnehageplasser, før man går videre med å utvide barnas individuelle rett til barnehageplass, enten gjennom to årlige opptak eller ved løpende opptak.

Med vennlig hilsen
Utdanningsforbundet

Torbjørn Ryssevik
Seksjonsleder

Gun Aamodt
Seniorrådgiver

Kopi til:
Unio

[Klikk her for å skrive inn tekst.](#)